

רקע

מצני שווא, דברת

עשה הסכם עם עצמא

חברת דנהיל פרומטריס נוסדה באי סגור בשנת 90 ע"י עידי אהן כן. חברת ס. דנהיל תעשיית כללית בישראל הקמה בשנת 91 במטרה להקים ארבעה מפעלים תעשייתיים בבאר שבע. מרבית המניות בה הוחזקו ע"י דנהיל פרומטריס, ומימון ע"י קומיט (שבבעלותו של פישר).

במסגרת ההחלטות, פישר נטל במדינה עוד כמות הקמת התשלומים. ע"י הגנתו של פישר אהן כן בעלים של התשלומים, כאשר במהלך המגעים היה פישר, פישר, בנכס בעלים של דנהיל פרומטריס, והם על הסכם להקמת מים עקב עם קומיט שבבעלותו. במילים פשוטות, פישר והם עם פישר על הסכם. שווי ביצוע הפרויקט נמדד על 112.6 מיליון דולר, שווי נכסיהם ליעמית מחזורי השוק המוקבלים (שעמיתם נמדד ע"י הפרויקט בלא יותר מ-40 מיליון דולר).

המפרק טען, שהשווי המפתח של הפרויקט וההגדף הכספי הועמד בעיקריות סביבותיהן שיומש במסגרת הקשרות לשיעור ולמקוריו. שליטתו של פישר בתשלומים ובמסגרת חברת הקמת הפרויקט, באמצעות חברות ומאגזינים סביבות סביבות אשר ידעו כי מדובר בפרויקט כביכול של עידי אהן כן, שספקי אמונה אמריקאית. כמו כן, בניגוד למצבים, לא חשקו בפרויקט הון עצמי ממקורותיו של כן. המבנים התקבלו מנהלואות שניטלו מבנק נגלי דרך הרווחים של קומיט. לקומיט הועמד סכומי הלואה בשיעורים שיעלו על אלו שהשקיע בפרויקט. ולבסוף, פישר בנה את הפרויקט באמצעות חברת ידיוותיו לו המציא לתשלומים את החשבונית ברוקף העובד של מאה ועשירי עשר מיליון דולרים.

על מי קביעתו של פישר על שווייהם של המפעלים הנוצרים בבאר שבע, שהם דברת, מעשיו של כן בניגוד לא שייכים נישא משרה בחברה. אנשי ש"ס של החברה יושגו מכל רבב. הוא "שיחק את המשחק", בהנמדתו ענבו כמי שהשקיע לפרויקט, ומעשיו "חוצצות נוספות" כדיו פישר. "יבמן, תנא שיעדי מובד במימוןה אמידה, שלו יתקיים כאלה או אחרים באירועם ובאירועי יוד לכה שכלי, כתבה השופטת בענין, "אך כן השר, והחברו מקובל עלי, שהיא אמנם היה הבעלים של 5% בלבד אך זה אשר נתן לו המגזינים הדרגים מעודב ולרצות בהצלחת הפרויקט ולכן השתתף בישיבות בן אה"ש הוותיק ומתוך האינטרסים כבעלים של 5%". אלא שהעיקר נסב בנוגע סביב הטיעון שהומג כלפי פישר. השופטת דברת קבעה שהיא אכן ידע מצני שווא בתחילתו למטרות כן בפרויקט ובדיו התקדמות הפרויקט, כאשר בהיות הקבלן בשיטה הוא ידע שאין קשר בין המגזינים הכוזבים לבין המצע לאשורה. הוא תונה את המגזינים והאומר מוכח והשקיעות, במטרה להציג במידת כספים. פישר חויב להשיב לקופת הדיקו סכום של 113 מיליון דולר, כאשר בשיטת, חלק מקביעותיה העובדות של השופטת דברת לא היו מקובלות על שופטי בית המשפט העליון.

הקלה על דירקטורים?

בית המשפט העליון הקל הבוקר בחיובו של המנהל-דירקטור, ר"ד דוד פישר, בחובות חברת דנהיל תעשיות, בכך 112.6 מיליון דולר, בגין הונאה בתשלומים. "לא כל התנהגות כושלת, בלתי זהירה או בלתי ראויה מצד נושא המשרה, עולה כדי תרמית" ← **עו"ד צבי נח**

פסק דינם החשוב של שופטי בית המשפט העליון מחוקקת סתת את הכללים המוכרים לעניין אחריותם האישית של דירקטורים ונושא משרה אחרים של חברה בפירוק, בנין פעולותיהם בנייהל החברה. נושאים שהוסדרו בסעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות, החלים מקום בו נכנסה חברה להליך של פירוק, האשוק, נושא אופי עונשי השני, עוסק בפיצוי והשבה.

וכפי קביעת בית המשפט העליון מחוקקת, "סעיפים 373 ו-374 לפקודה מטחים מסלול מיוחד, המאפשר לבית המשפט להטיל אחריות אישית (פלילית ואזרחית) על דירקטורים ונושאי משרה אחרים של חברה בפירוק, בנין פעולותיהם בנייהל החברה. סעיפים אלה באים ליתן הגנה לנשים וליצור דרך מזהירה ו"עילה, אשר באמצעותה ניתן יהיה לחייב נושאי משרה שחאה, בתביעות החברה ובחשבת כספים לחברה או בפיצוייה".

בשני סעיפים אלו מוקדם לבית המשפט שיקול רעור רחב והסמכויות סקיפות להטיל מגוון סנקציות - החל מהטלת אחריות אישית על מנהל החברותיה של חברה, **המשר בחבלת איסור על מעורבות בנייהל החברה** (למשל 5 שנים), וכלה בחטלת עונשי מאסר (עד שנת מאסר אחת). הסעיפים מכילים סממנים של

אהרון ברק

אלעזר ריבלין

טענת המערער, כי המחזיק לא התיר לו להעיר באמצעות כינוס (Video Conference) ומיקום מושבו באיסלחיה

הזנה את הנושים פסק הדין מהבוקר ניתן בערעור שהגיש ר"ד דוד פישר על חיובו לשאת בכל חובותיה של חברת ס. דנהיל תעשיות כללית בישראל, בסכום האנדי של 113 מיליון דולר. את פסק הדין כתב השופט אליעזר ריבלין, בהסכמת עמיתיו (ובתוספת הערות משל הנשיא אהרון ברק, שמיקד את הערותיו בתעלי את הסתייגויות ושאלות לעניין תחום ההתפרסות של החיובים מכוח סעיפים 373 ו-374).

שופטת בית המשפט המחוזי בת"א, שרה רברת, קבעה שהמנהל רוד פישר יצא מצני שווא כוזבים

אופי רדוני: תכלית של יעול של הליכי הדין וההכרעה וההחלטה הימצאות החברה בהליך פירוק; הגשת בקשה מטעם כונס הנכסים הרשמי, מפרק או משה; ניהול חברה תוך כוונה לרמות את אדם אחר; ומדועת הדירקטור לניהול החברה במירמה

שותף למעשיו, וכי הוא בחר לשמש "שעיר לעז אול" שיסלים את מחיר כישלון הפרויקט. לטענה זו של פישר השיבו הבוקר שופטי בית המשפט העליון שתי תשובות: במישור עצם הטלת האחריות - נדחתה הטענה במישור היקף האחריות שהוטלה - נתקבלה הטענה, כפי שיפורט בהמשך.

המחלוקת במסגרה הנוגעת אל תנאים שלוש וארבע, הווה אומר, סביב השאלות - האם העסק נוהל בדרכי מירמה, והאם הוכחה מודעותו של פישר לכך שהשופטת המחוזית דברת השיבה בחיוב לשתי השאלות הנ"ל, והטילה, ככתוב למעלה, את מלוא האחריות על כתפיו. פישר טען, כי ע"ה, כך היה,

חידושי פסק הדין

ובחריגתו מקור ניהול העסקים המקובל וההוגן ולא כמעטיהם או במנהלים של הולת. לא כל התנהגות כושלת או בלתי זהירה של דירקטור תעלה כדי תרמית. טוקד בחינת המעשים של הדירקטור איננו תלויזומן (משך הזמן שבו פעל הדירקטור כדרכים פסולות), וגם לא תלויזיהיק העיסקות שבוצעו על ידו. "המבחן הראוי הוא מבחן מכלול הנסיבות. תרמית כעסקה בודדה, קצרת-מועד, יכול שתעלה עשויות-מיניום, מבחינת חומרתה, על שורה של תרמיות 'פעוטות-ערך': התנהגות לא ראויה במשך זמן ארוך יכול שתיוותר מתוך לגבולות הסעיף. הבחינה היא מהותית וכוללה, ואין היא מתחמט לקריטריון זה או אחר. יש לבחון את ניהול החברה תוך שקילת כל הנסיבות שלעניין", קבע השופט ריבלין.

במסגרה הנוגעת, אכן טוזה פישר עובדות שונות שיר צור מצני שווא ותרמית כלפי הנושים וכלפי הבנקים. כל זאת לעניין אחריותו. ואולם, לעניין היקף האחיות, סברו שופטי בית המשפט העליון, שייכתו כי היו אחראים נוספים, שאחריותם האפשרית ומידותיה לא נבחנו ע"י השופטת דברת. "הקביעה כי המערער אחראי לפי סעיף 373 לפקודה אינה מחייבת, בהכרח, את חיובו לשאת באופן אישי בכל חובותיה של החברת. אחריות לחוד, ושיעור החבות לתור".

שופטי בית המשפט העליון הורו להחזיר את הדין לישופטת דברת, לשתי מסרות עיקריות - הן לשקר לת שיקולים היכולים להפחית משיעור אחריותו של פישר, והן לשקילת שיקולים שבכוחם להטיל מקצת משיעור האחריות על כתפיהם של אחרים. בין היתר, ציינו השופטים את הנושאים הבאים הראיים לשקילה - לא רק פישר היה הגורם למתן ההלוואות לתשלומים, גם לכך היה חלק בנושא, ואולי גם לגורמים נוספים: ספקיות בדבר נכונות ההגנה שהיגנתה את השופטת דברת, כאילו ומלכתחילה המרוקט לא היה אלא קליפה ריקה שגרונה לכיסלוק קיומו האפשרי של ביטוח להלוואה, נושא העשירי להשלך על היקף חבתו של פישר; וקיום מודער מהחובות, שלפישר אין אחריות לגביהם. ●

עניא 7516/02 דיד דוד פישר נ' רדיח צבי יוכטן, ספדי מיום 11.4.05. השופטים אימנד לוי, אשר נרונים וידנתן עויאל. בשם המערער עזיה קליני הנגלי, בשם רדיח יוכטן עזיה אלון קלמנטון, בשם כונס הנכסים הישימי עזיה שריפסקי

נושא המשרה, עולה כדי תרמית". הנשיא ברק כתב בהחלטתו, כי הסעיף מקנה לבית המשפט שיקול רעת האם לחייב את נושא המשרה בכל חובות החברה או רק בקצתן. "אין מקום לניודה אוטומטית של חיוב הדיקטור בחברות החברה לנושים. על בית המשפט לשקול, על-פי נסיבות המקרה, מה היקף החבות שראוי להטיל על הדירקטור. זאת בהתחשב, בין היתר, בחיפף חביות החברה, במידת אשבו של הדירקטור, בחיפף הנזקים לנושים, ובגורמי מים שהביאו לקריסת החברה ולפירוקה".

"קביעת היקף החבות היא עניין שבשיקול רעת. היא מחייבת בירור עובדתי ומשפטי מקיף", שלא נעשה לדעתו במסגרה זו. פרופ' יוסף גרוס, שייצג את פישר, אומר כי "סעיף 373 מעלה בעיה, משום שהתביעה מוגשת במסגרת פירוק החברה, ואין גבולות לסכום כי אין בעיה של אנגרה. הפרוצדורה היא מהותית, נעשית ברך של המצא, ולכן אנשים יכולים להיותקע בחובות גדולים כשלא הכוזה מידת התרמית".

גרוס אומר, כי סעיף 373 היה "סעיף מת ורק בשנים האחרונות המפרקים עשים בו שימוש מידי, בכל פעם שיתן צו פירוק. לפני כמה חודשים, ניסה השופט מצא להריג את המגמה וכיום קבע בית המשפט שאי אפשר לתפס ר"ד קרטור אחד ולומר שהוא אחראי לכל החובות, משום שהיתה שורה של אנשים שהיו קשורים. השופטים אמרו, שצריך לבדוק כיצד האחריות מתחלקת וכמה היכולת שלו היתה גדולה".

עזיה אלון קלמנטון, שייצג את המפרק של החברה, ר"ח צבי יוכטן, אומר "גלובס" כי פסק הדין "עושה סדר בכל ההלכות הקשורות לסעיף 373, וקובע מסמרות בנושא. לרבות לעניין סדרי הדין ובפרוצדורה".

"חידושי נוסף בפסק הדין", אומר קלמנטון, "הוא בעובדה שדירקטור שנכתב בנין מירמה, יכול להגיש תביעת שיבוך נגד צדדים שלישיים, שהיו מזיקים משותפים אחרים". לאחר שיינתן פסק דין הלוח, הוא אומר, נקבע חומר נוסף במדינות השונות לגבי נכסיו של פישר, שער כה תפסנו כמה מהם כשווי של 10 מיליון דולר. ●

נושא המשרה, עולה כדי תרמית". הנשיא ברק כתב בהחלטתו, כי הסעיף מקנה לבית המשפט שיקול רעת האם לחייב את נושא המשרה בכל חובות החברה או רק בקצתן. "אין מקום לניודה אוטומטית של חיוב הדיקטור בחברות החברה לנושים. על בית המשפט לשקול, על-פי נסיבות המקרה, מה היקף החבות שראוי להטיל על הדירקטור. זאת בהתחשב, בין היתר, בחיפף חביות החברה, במידת אשבו של הדירקטור, בחיפף הנזקים לנושים, ובגורמי מים שהביאו לקריסת החברה ולפירוקה".